

ПРО РОЗРОБЛЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЮ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
ТИТУЛЬНИЙ ЛИСТ	
	Заміна назви закладу: Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут» Редакція № 2
1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	
1.1 Нормативна база розроблення освітніх програм	Без змін
Положення про розроблення й оформлення освітньої програми Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі – Положення) визначає систему розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу й перегляду освітніх та освітньо-професійних програм незалежно від форми навчання (очна, заочна) у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі – Університет). Положення розроблено відповідно до таких документів: – Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII; – Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII; – Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII;	Положення про розроблення та модернізацію освітніх програм Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (далі – Положення) визначає систему розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу й перегляду освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм незалежно від форми навчання (очна, заочна) у Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (далі – Університет). Положення розроблено відповідно до таких документів: – Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII; – Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII; – Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII;

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
– Закон України «Про систему професійних кваліфікацій» від 01.10.2012 № 5301-VI; – Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187; – Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341; – Положення про організацію освітнього процесу в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», затверджено Вченою радою (протокол № 10 від 18.05.2016); – Лист Міністерства освіти і науки України від 05.06.2018 № 1/9-377«Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм»; – Лист Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 №1/9-239. Положення ґрунтується на таких матеріалах: – Довідник користувача ЄКТС (ред. 2015 р.); – Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (2005 р.); – Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (14–15.05.2005 р.);	– Закон України «Про систему професійних кваліфікацій» від 01.10.2012 № 5301-VI; – Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (зі змінами); – Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами); – Положення «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (наказ МОН України від 15 травня 2024 року № 686); – Положення «Про організацію освітнього процесу в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут»»; – Лист Міністерства освіти і науки України від 05.06.2018 № 1/9-377«Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм»; – Лист Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 №1/9-239 (примірний зразок освітньо-професійної програми для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів). Положення ґрунтується на таких матеріалах: – Довідник користувача ЄКТС (ред. 2015 р.); – Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти; – Класифікатор вмінь, навичок, компетентностей, кваліфікацій і професій ESCO; – Стандарти і рекомендації щодо забезпечення

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
– Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (зі змінами наказ від 21.12.2017 №1648); – Національний освітній глосарій: вища освіта (2011 р.).	якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) (2015р.); – Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 27.03.2025 № 512; – Національний освітній глосарій: вища освіта (2024 р.).
1.2 Глосарій	
У цьому Положенні терміни й скорочення вживаються в такому значенні: ---- Академічна мобільність (Academic mobility) – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися або проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі/закладі вищої освіти (науковій установі) на території України або поза її межами. -----	У цьому Положенні терміни й скорочення вживаються в такому значенні: Академічна доброчесність (Academic integrity) – Сукупність моделей поведінки та ставлення в академічній спільноті, що передбачає внутрішнє переконання щодо етичних і професійних принципів і стандартів у навчанні, викладанні, дослідженнях, урядуванні, інформуванні та виконанні будь-яких інших завдань, пов'язаних із місіями вищої освіти, та сприяння їх дотриманню. Одна з фундаментальних цінностей Європейського простору вищої освіти. Академічна мобільність (Academic mobility) – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами. Академічна свобода (Academic freedom) – свобода академічного персоналу та студентів брати участь у дослідженнях, викладанні, навчанні та спілкуванні в суспільстві та з ним без втручання та страху помсти. Одна

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
Академічний ступінь (Academic degree) – освітня кваліфікація, що присуджується вищим навчальним закладом/закладом вищої освіти за результатами успішного виконання освітньої програми з вищої освіти (наприклад, ступінь бакалавра, ступінь магістра, ступінь доктора філософії). Акредитація (Accreditation) – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності вищого навчального закладу/закладу вищої освіти за цією програмою щодо такого: – відповідність стандарту вищої освіти; – здатність виконати вимоги стандарту й досягти заявлених у програмі результатів навчання; – досягнення результатів заявлених у програмі навчання. Атестація (Assessment/Attestation) – установлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня й обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти. Аудиторні години (Class/contact hours) – години, які витрачаються здобувачами вищої освіти й викладачами на аудиторні навчальні заняття. Бакалавр (Bachelor, firstcycle degree) – освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти, який відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України, й	з фундаментальних цінностей Європейського простору вищої освіти. Академічний ступінь (Academic degree) – освітня кваліфікація, що присуджується закладом вищої освіти за результатами успішного виконання освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми з вищої освіти, що підтверджує досягнення випускника в певній галузі знань (наприклад, ступінь бакалавра, ступінь магістра, ступінь доктора філософії). Акредитація освітньої програми (Study programme accreditation) – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти, а саме підтвердження відповідності освітньої програми чинним державним вимогам, стандартам та результатам навчання. Атестація (Assessment/Attestation) – встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту. Аудиторні / контактні години (Contact hours) – час, що планується викладачу / здобувачу на проведення / відвідування навчальних занять. Бакалавр (Bachelor, first cycle) – освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти, який відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України, та присуджується закладом

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
присуджується вищим навчальним закладом/закладом вищої освіти після успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми. Група забезпечення спеціальності – група педагогічних, науково- педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем	вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Вища освіта (Higher / Tertiary Education) – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти. Галузь знань (Field of knowledge) – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей. Гарант освітньої програми – це науково-педагогічний або науковий працівник Університету, який здійснює академічне управління освітньою програмою, відповідає за її якість, та призначається наказом ректора для організації та координації діяльності щодо розроблення, реалізації, моніторингу та перегляду освітньої програми, а також для забезпечення і контролю якості підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю в межах окремої освітньої програми. Одна особа може одночасно бути гарантом тільки однієї освітньої програми. Група забезпечення освітньої програми – група науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, не менш як із трьох осіб, які мають освітню

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо- кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, особисто беруть участь в освітньому процесі й відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним у Ліцензійних умовах.	та/або професійну кваліфікацію, що відповідає освітній програмі, науковий ступінь та/або вчене звання та працюють у закладі освіти за основним місцем роботи; [REDACTED] Група забезпечення освітнього процесу освітньої програми – науково-педагогічні (педагогічні) та/або наукові працівники, серед яких не менше 50 відсотків осіб повинні мати вчений ступінь та/або вчене звання й працювати за основним місцем роботи на відповідному рівні вищої освіти або за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, на відповідному рівні вищої освіти. У складі групи забезпечення освітнього процесу освітньої програми має бути: для другого (магістерського) рівня вищої освіти не менше 10 відсотків осіб, які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора; для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти не менше двох докторів наук для здійснення керівництва науковою складовою кожної освітньо-наукової програми. [REDACTED] Доктор філософії (Doctor of Philosophy, PhD) – освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти, на основі ступеня магістра, та відповідає 8-му кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України. [REDACTED] Другий (магістерський) рівень вищої освіти (Second (Master's) cycle of higher education) – рівень вищої освіти, що передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, ЄКТС (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) – система трансферу й накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення певних результатів навчання; навантаження обліковується в кредитах ЄКТС. У ЄКТС навантаженню одного навчального року за денною формою навчання відповідають 60 кредитів.	та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, ЄКТС (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) – студентоцентрована система трансферу і накопичення кредитів, що заснована на принципі прозорості процесів навчання, викладання та оцінювання і використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою сприяння плануванню, реалізації та оцінюванню освітніх програм і мобільності студентів шляхом визнання їх навчальних досягнень, кваліфікацій та періодів навчання. Система ґрунтується на оцінюванні типового навчального навантаження здобувача вищої освіти, що необхідне для досягнення визначених результатів навчання, і обліковується в кредитах ЄКТС. У ЄКТС навантаження одного навчального року за денною/заочною формою навчання відповідають 60 кредитів. Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (European Qualifications Framework for Lifelong Learning, EQF LLL) – інструмент для поліпшення прозорості, порівняння, ідентифікації та визнання кваліфікаційних систем та всіх типів і рівнів кваліфікацій в різних країнах Європи, який сприяє мобільності громадян між країнами та навчанню впродовж життя. Дескриптори кваліфікаційних рівнів Рамки сформульовані за такими категоріями результатів навчання: знання, уміння та навички, відповідальність і

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
Загальні компетентності (Generic competences) – компетентності, які формуються у здобувача вищої освіти під час навчання за певною освітньою програмою, але мають універсальний характер і можуть бути перенесеними із контексту однієї освітньої програми до іншої. Знання (Knowledge) – осмислена й засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання є емпіричними (фактологічними) і теоретичними (концептуальними, методологічними). Інтегральна компетентність (Integral competence) – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який передає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності. Кваліфікація (Qualification) – офіційний результат оцінювання й визнання, отриманий, коли вповноважена	автономність. EQF реалізується шляхом встановлення відповідності рівнів національних рамок кваліфікацій до рівнів EQF. Загальні компетентності (Generic / transferable / transversal competences) – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача вищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку. Знання (Knowledge) – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні). Індивідуальна освітня траєкторія (Individual learning pathway) – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем вищої освіти освітніх програм, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строку здобуття освіти, освітніх компонентів. Індивідуальна освітня траєкторія формується здобувачем вищої освіти з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду. Інтегральна компетентність (Competence) – узагальнений опис кваліфікації, що виражає її основні компетентнісні характеристики щодо професійної діяльності та/або навчання. Кваліфікація (Qualification) – визнана закладом

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
установа визначила, що особа набула компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом (атестат, диплом, сертифікат або інше свідоцтво) про вищу освіту. Класифікація галузей освіти й підготовки, Євростат (Classification of fields of education and training, EUROSTAT) – класифікація освіти на основі системної характеристики освітніх програм, що є інструментом збору, узагальнення й подання статистичних даних про освіту в Європейському Союзі на основі Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО) 1997 року. Компетентнісний підхід (Competence-based approach) – підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей. Компетентнісний підхід є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та за своєю суттю є студентоцентричним. Компетентність (Competence) – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну й подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. Компетентності є основою кваліфікації випускника. Компетентність як набуті	вищої освіти або іншим суб'єктом освітньої діяльності у сфері вищої освіти та засвідчена документом про вищу освіту сукупність визначених освітньою програмою та здобутих особою компетентностей (результатів навчання) (Закон України «Про вищу освіту»). Класифікація галузей освіти й підготовки, Євростат (Classification of fields of education and training, EUROSTAT) – класифікація освіти на основі системної характеристики освітніх програм, що є інструментом збору, узагальнення й подання статистичних даних про освіту в Європейському Союзі на основі Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО) 1997 року. Компетентнісний підхід (Competence-based approach) – підхід до розроблення та реалізації освітніх програм (освітніх компонентів), що передбачає визначення та опис запланованих результатів навчання, яких має досягти студент по завершенню навчання за освітньою програмою (освітнім компонентом) та які можуть бути виміряні й оцінені, спрямованих на розвиток відповідних визначених компетентностей. Компетентнісний підхід є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та за своєю суттю є студентоцентричним. Компетентність / компетентності (Competence, competency / competences, competencies) – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі поєднання знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
реалізаційні здатності особи до ефективної діяльності не слід плутати з компетенцією як наданими особою повноваженнями. Компетенція/компетенції (Competence, competency/competences, competencies) – надані (наприклад, нормативно-правовим актом) особі (іншому суб'єкту діяльності) повноваження, коло її (його) службових та інших прав і обов'язків. Слід відрізняти поняття компетенції / компетенцій від компетентності/ компетентностей як набутих реалізаційних здатностей особи. Контроль якості (Quality control) – процес оцінювання якості, сфокусований на вимірюванні якості вищого навчального закладу/закладу вищої освіти або освітньої програми. Містить певний набір розроблених методів, процедур, інструментів, що використовуються для визначення відповідності реальної якості встановленим стандартам. Ключовим елементом контролю якості є система доказів правильності оцінювання якості. Кредит ЄКТС (Credit ECTS) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Певна кількість кредитів ЄКТС призначається всім компонентам освітньої програми й програми в цілому. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин згідно із Законом України «Про вищу освіту». Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, зазвичай, 60 кредитів	особистих якостей (Закон України «Про вищу освіту»). Компетентності є основою кваліфікації випускника. Компетентність (компетентості) як набуті здатності особи до ефективної діяльності не слід плутати з компетенцією (компетенціями) як наданими особою повноваженнями. Компетенція / компетенції (Competence, competency / competences, competencies) – надані (наприклад, нормативно-правовим актом) особі (іншому суб'єкту діяльності) повноваження, коло її (його) службових й інших прав і обов'язків. Слід відрізняти поняття компетенції / компетенцій від компетентності / компетентностей як набутих здатностей особи. Контроль якості (Quality control) – процес оцінювання якості, сфокусований на вимірюванні якості вищого навчального закладу/закладу вищої освіти або освітньої програми. Містить певний набір розроблених методів, процедур, інструментів, що використовуються для визначення відповідності реальної якості встановленим стандартам. Ключовим елементом контролю якості є система доказів правильності оцінювання якості. Кредит ЄКТС (Credit ECTS) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання, яка використовується в Європейській кредитній трансферно-накопичувальній системі (ЄКТС). Певна кількість кредитів ЄКТС призначається кожному компоненту освітньої програми та програмі в цілому. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
ЄКТС. Критерії оцінювання (Assessment criteria) – стосовно оцінювання виконання вимог освітніх програм – це опис того, що й на якому рівні має зробити здобувач вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання. Магістр (Master, second cycle degree) – освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти, який відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України та присуджується вищим навчальним закладом/закладом вищої освіти після успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Мобільність (Mobility) – один із ключових принципів формування європейських просторів вищої освіти й досліджень, при якому передбачається різні можливості для вільного переміщення студентів, викладачів, дослідників, адміністраторів у цих просторах з метою академічного й загальнокультурного взаємозбагачення. Цей принцип призначено для	30 годин згідно із Законом України «Про вищу освіту». Навантаження одного навчального року за денною/заочною формою навчання становить 60 кредитів ЄКТС. Критерії оцінювання результатів навчання (Assessment criteria for learning outcomes) – формалізований опис того, що оцінюється в межах досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою, програмою Єдиного державного кваліфікаційного іспиту, програмами навчальних дисциплін та інших освітніх компонентів. Магістр (Master) – освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов’язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків. Мобільність (Mobility) – один із ключових принципів формування європейських просторів вищої освіти і досліджень, що передбачає різноманітні можливості для вільного переміщення студентів, викладачів, дослідників, адміністраторів у цих просторах з

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
забезпечення цілісності європейських просторів. Важливу роль у забезпеченні мобільності відіграють основні інструменти Болонського процесу – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, Додаток до диплома, а також Європейська й національні системи забезпечення якості вищої освіти. Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО/ISCED) – розроблений ЮНЕСКО всеохопний статистичний опис національних систем освіти й методології для їх оцінювання згідно з міжнародними рівнями. Основною одиницею класифікації МСКО є освітня програма. Крім того, МСКО класифікує програми за галузями знань, орієнтацією і призначенням програми. Національна рамка кваліфікацій, (НРК) (National Qualifications Framework, NQF) – цілісний міжнародний зрозумілий опис національної шкали кваліфікацій (у вигляді кваліфікаційних рівнів) у термінах	метою академічного і загальнокультурного взаємозбагачення, слугує забезпеченню цілісності зазначених європейських просторів. Важливу роль у забезпеченні мобільності відіграють основні інструменти Болонського процесу – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, Додаток до диплома, а також європейська і національні системи забезпечення якості вищої освіти. Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО (International Standard Classification of Education, ISCED) – класифікація освіти на основі системної характеристики освітніх програм і відповідних кваліфікацій для їх розподілу за рівнями освіти та галузями освіти, слугує інструментом збору, узагальнення та представлення статистичних даних про освіту, а також організації освітніх програм. МСКО містить визначення таких понять, як освіта, підготовка, навченість, навчання, комунікація, інформація тощо. Навчання впродовж життя (Lifelong learning, LLL) – процес навчання за будь-якими формами (формальне, неформальне, інформальне), рівнями (підрівнями, циклами) та періодами (тривалістю) впродовж життя. Національна рамка кваліфікацій, НРК (National Qualifications Framework, NQF) – системний і структурований за результатами навчання ієрархічний опис кваліфікаційних рівнів, кожен з яких визначається

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
компетентностей, через який усі кваліфікації та інші навчальні досягнення, зокрема, у вищій освіті, може бути виражено й співвіднесено між собою. В Україні Національну рамку кваліфікацій затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. №1341. Навчальний план (Degree courses scheme) – план, що розробляється вищим навчальним закладом на основі освітніх компонентів, визначених в освітньо-професійній (освітньо-науковій) програмі за кожною спеціальністю. У навчальному плані наводяться перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять і їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного й підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який затверджує керівник вищого навчального закладу.	відповідним набором дескрипторів. НРК застосовується для гармонізації норм законодавства у сферах освіти і соціально-трудових відносин, сприяння національному та міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні, налагодження ефективної взаємодії ринку освітніх послуг і ринку праці. В Україні Національну рамку кваліфікацій затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. №1341. Навчальний план (Degree courses scheme) – план, що розробляється вищим навчальним закладом на основі освітніх компонентів, визначених в освітньо-професійній (освітньо-науковій) програмі за кожною спеціальністю. У навчальному плані наводяться перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять і їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного й підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який затверджує керівник вищого навчального закладу. Нормативний строк підготовки – розрахунковий строк виконання освітньої програми, визначений законодавством. Застосовується у випадках, коли повний обсяг освітньої програми не може бути визначений у кредитах ЄКТС (підготовка докторів філософії, докторів мистецтва). Опис освітньої програми (Programme profile) – документ закладу вищої освіти (наукової установи), що

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
	містить інформацію про: назву освітньої програми; рівень вищої освіти; галузь знань (галузі знань, за потреби – для міждисциплінарних освітніх програм); спеціальність (спеціальності – для міждисциплінарних освітніх програм); спеціалізацію або предметну спеціальність (за наявності); опис предметної області; цілі освітньої програми; тип освітньої програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча); тип диплома (спільний (подвійний) диплом) (за наявності); найменування партнера за узгодженою спільною освітньою програмою (за наявності); мову (мови) викладання; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми; форми здобуття освіти за цією освітньою програмою та розрахункові строки виконання освітньої програми за кожною з них; вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою (відповідно до стандартів вищої освіти); компетентності та програмні результати навчання, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньою програмою освітньої або освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій); форму (форми) атестації здобувачів вищої освіти; перелік обов'язкових освітніх компонентів, їх логічну послідовність; можливості працевлаштування за здобутою освітою; процедури присвоєння професійних кваліфікацій (у разі їх присвоєння). Освіта дорослих (Adult education) – складова освіти впродовж життя, спрямована на реалізацію права кожної повнолітньої особи на безперервне навчання з урахуванням

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
Освітній компонент (Educational component) – самодостатня й формально структурована частина освітньо-професійної програми (наприклад, курс, модуль, навчальна дисципліна, семінар, виробнича практика тощо). Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова або освітньо-творча) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спланованих та організованих для досягнення певних результатів навчання, які дають право на отримання конкретної освітньої або освітньої та професійної кваліфікації. Освітньо-професійна програма (Educational-professional program) – програма, що розробляється проектною групою випускової кафедри (міжкафедральною	її особистісних потреб, пріоритетів суспільного розвитку та потреб економіки. Складниками освіти дорослих є: післядипломна освіта; професійне навчання працівників; курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації; безперервний професійний розвиток. Освітні кваліфікації (Educational qualifications) – визнані закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчені відповідним документом про освіту сукупності встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей). Освітні кваліфікації присуджуються, визнаються і підтверджуються закладами освіти чи іншими суб'єктами освітньої діяльності. Освітній компонент (Educational component) – самодостатня і формально структурована частина освітньої програми (наприклад, курс, модуль, навчальна дисципліна, семінар, практика тощо). Освітня програма (Study programme) – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою цілей та результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину спеціалізацію або не передбачати спеціалізацій. В Україні у вищій освіті вирізняють освітньо-професійні, освітньо-наукові та освітньо-творчі програми.

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
групою), затверджується вченою радою Університету й уводиться в дію наказом ректора: – для першого рівня вищої освіти (бакалавр) – обсяг 180–240 кредитів ЄКТС; – для другого рівня вищої освіти (магістр) – обсяг 90–120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма (Educational-academic program) – програма, що розробляється проектною групою, затверджується вченою радою Університету й уводиться в дію наказом ректора: – для першого освітньо-наукового рівня (магістр) – обсяг 120 кредитів ЄКТС; – для першого наукового рівня (доктор філософії). Оцінювання студентів (Assessment of individual students) – формалізований процес визначення рівня опанування студентом запланованих (очікуваних) результатів навчання, що є необхідним для вдосконалення навчального процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку студентів. Подвійний диплом/атестат (Double diploma/degree) – документи про вищу освіту, що надаються окремо	Освітньо-професійна програма (Educational-professional program) – програма, що розробляється робочою (проектною) групою випускової кафедри (міжкафедральною групою), затверджується вченою радою Університету й уводиться в дію наказом ректора: – для першого рівня вищої освіти (бакалавр) – обсяг 180–240 кредитів ЄКТС; – для другого рівня вищої освіти (магістр) – обсяг 90 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма (Educational-academic program) – програма, що розробляється робочою (проектною) групою, затверджується вченою радою Університету й вводиться в дію наказом ректора: – для другого рівня вищої освіти (освітньо-наукового) (магістр) – обсяг 120 кредитів ЄКТС – для третього рівня вищої освіти (освітньо-наукового) / першого наукового ступеня (доктор філософії, PhD). Оцінювання результатів навчання, здобутих студентом (Learning outcomes assessment) – формалізований процес визначення оцінки результатів навчання, здобутих студентом. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти (First (Bachelor's) cycle of higher education) – рівень вищої освіти, що передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності. Кваліфікації, отримані в межах цього рівня вищої освіти, відповідають

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
кожним з двох вищих навчальних закладів після успішного завершення здобувачем вищої освіти спільної освітньої програми на певному циклі/рівні вищої освіти, яке узгоджено між цими вищими навчальними закладами. Придатність (здатність) до працевлаштування (Employability) – наявність у випускників компетентностей (знань, умінь, інших особистісних характеристик), необхідних для успішного працевлаштування. Програмні компетентності (Programme competences) – найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку й включаються до Профілю програми. Очікується, що програмні компетентності однакових програм у різних університетах є подібними або порівняними. Програмні результати навчання (Programme learning out comes) – узгоджений набір 15–20 тверджень, того, що саме здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти й бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Проект «Тюнінг» (TUNING Project) – проект Європейської Комісії «Створення освітніх структур у Європі», що реалізується з 2000 р. європейськими	6-му рівню Національної рамки кваліфікацій. Подвійний диплом/ступінь (Double diploma / degree) – документ про вищу освіту, що надаються окремо кожним з двох закладів вищої освіти після успішного завершення здобувачем вищої освіти спільної освітньої програми на певному циклі/рівні вищої освіти, яка узгоджена між цими закладами вищої освіти. Придатність (здатність) до працевлаштування (Employability) – наявність у випускників компетентностей (знань, умінь, інших особистісних характеристик), необхідних для успішного працевлаштування. Присудження ступеня / присвоєння кваліфікації (Award of degree / qualification) – акт надання студентові певного академічного ступеня / кваліфікації за результатами успішного виконання відповідної освітньої програми. Програмні компетентності (Programme competences) – найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку й включаються до Профілю програми. Очікується, що програмні компетентності однакових програм у різних університетах є подібними або порівняними. Програмні результати навчання (Programme learning out comes) – узгоджений набір 15–20 тверджень, того, що саме здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти й бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми.

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
університетами при взаємодії зі сферою праці в якій спрямовано на формування загальної методології порівнюваності сумісності рівнів і змісту освітніх програм у різних предметних галузях вищої освіти. Проект охоплює переважну більшість країн, що підписали Болонську декларацію, включаючи Україну. Згідно з проектом «Тюнінг» академічні ступені (кваліфікації) у міжнародному плані можуть бути порівнянними й сумісними, якщо порівнянними є ті, що здатні (компетентні) виконати їх власники, та відповідні профілі програм. При цьому не ставиться за мету розроблення уніфікованих загальноєвропейських освітніх програм із детермінованим переліком навчальних дисциплін і з певним змістом. У проекті наведено ключові загальні й предметно-специфічні (фахові) компетентності для окремих освітніх галузей. У межах проекту також розроблено дескриптори циклу/рівня для багатьох предметних областей. Професійне визнання (Professional recognition) стосується права власника кваліфікації на практичну діяльність і відповідний професійний статус. У межах Європейського Союзу визнання в професійних цілях визначається як правовий акт, за яким компетентний орган у приймаючій країні визнає, що кваліфікація, отримана за рубежом є прийнятною для здійснення на її території законодавчо регульованої професійної діяльності.	Проект «Тюнінг» (TUNING Project) – проект Європейської Комісії «Створення освітніх структур у Європі», що реалізується з 2000 р. європейськими університетами при взаємодії зі сферою праці в якій спрямовано на формування загальної методології порівнюваності сумісності рівнів і змісту освітніх програм у різних предметних галузях вищої освіти. Проект охоплює переважну більшість країн, що підписали Болонську декларацію, включаючи Україну. Згідно з проектом «Тюнінг» академічні ступені (кваліфікації) у міжнародному плані можуть бути порівнянними й сумісними, якщо порівнянними є ті, що здатні (компетентні) виконати їх власники, та відповідні профілі програм. При цьому не ставиться за мету розроблення уніфікованих загальноєвропейських освітніх програм із детермінованим переліком навчальних дисциплін і з певним змістом. У проекті наведено ключові загальні й предметно-специфічні (фахові) компетентності для окремих освітніх галузей. У межах проекту також розроблено дескриптори циклу/рівня для багатьох предметних областей. Професійне визнання (Professional recognition) – стосується права власника кваліфікації, отриманої в певній країні, на практичну діяльність і відповідний професійний статус в іншій країні. У межах Європейського Союзу визнання в професійних цілях визначається як правовий акт, за яким компетентний орган у приймаючій країні

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
Профіль програми (Programme profile) – документ європейського зразка, створений для подання в установленій формі основної інформації про освітню програму. Дає змогу точно позиціонувати освітню програму серед інших, співвіднести з тематикою наукових досліджень, чим полегшити її розуміння всіма основними зацікавленими особами/стейкхолдерами: студентами, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості тощо. Визначає предметну область, до якої належить певна освітня програма, її освітній рівень і специфічні особливості, які відрізняють її від інших подібних програм. Може бути самодостатнім документом або частиною Додатка до диплома (обсягом до двох сторінок). Регульована професія (Regulated profession) – професія, допуск до якої та/або діяльність у межах якої певним чином регулюється спеціальним законом або спеціальними адміністративними правилами. Результати навчання (Learning out comes) – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою під час навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити й виміряти. Результати навчання в сукупності із критеріями їх оцінювання визначають мінімальні вимоги до присвоєння кредитів, тоді, як оцінювання ґрунтується на зіставленні реальних	визнає, що кваліфікація, отримана за кордоном, прийнятна для здійснення на її території законодавчо регульованої професійної діяльності. Професійні стандарти (Professional standards) – затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій.. Професійні стандарти можуть розроблятися роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, органами державної влади, науковими установами, галузевими радами, громадськими об'єднаннями, іншими зацікавленими суб'єктами. Порядок розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Національного агентства кваліфікацій. Профіль програми (Programme profile) – документ європейського зразка, створений для подання в установленій формі основної інформації про освітню програму. Дає змогу точно позиціонувати освітню програму серед інших, співвіднести з тематикою наукових досліджень, чим полегшити її розуміння всіма основними зацікавленими особами/стейкхолдерами: студентами, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості тощо. Визначає предметну область, до якої належить певна освітня програма, її освітній рівень і специфічні особливості, які відрізняють її від інших подібних програм. Може бути самодостатнім документом або частиною Додатка до диплома (обсягом до двох сторінок).

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
навчальних досягнень студента із мінімальними вимогами. Реальні результати навчання відрізняються від навчальних цілей (очікуваних результатів) тим, що стосуються навчальних досягнень студента, тоді як цілі навчання є намірами викладача (запланованими результатами). Термін «результати навчання» є одним із основних термінів Болонського процесу і важливим для розуміння й порівняння різноманітності академічних ступенів (кваліфікацій) у Європі, змінення освітньої парадигми з процесної на результатну. Останнє означає перехід від підходу в будіванні освітніх програм і викладанні, орієнтованого на викладача, до студентоцентрованого підходу. Проектна група – визначена наказом керівника закладу освіти група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які є відповідальними за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти й у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним у Ліцензійних умовах, тобто мають будь-які чотири види й результати перелічених у п.30 Ліцензійних умов.	Регульована професія / професія, для якої запроваджене додаткове регулювання (Regulated profession) – професія, допуск до якої та/або діяльність у межах якої певним чином регулюється спеціальним законом або спеціальними адміністративними правилами. Результати навчання (Learning outcomes) – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів (відповідно до Закону України «Про вищу освіту»). Досягнення результатів навчання необхідно оцінювати за допомогою процедур, заснованих на чітких і прозорих критеріях. Вони також використовуються в Європейських і національних рамках кваліфікацій для опису рівня кваліфікації особи. Робоча (проектна) група – визначена наказом ректора Університету група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які є відповідальними за започаткування освітньої діяльності за освітніми програми на певному рівні вищої освіти та відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним у Ліцензійних умовах; Система забезпечення якості вищої освіти (Quality Assurance System in Higher Education) – система, що складається з: 1) системи забезпечення закладами вищої

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
Спеціалізація (Specialization) – складова спеціальності, що визначає заклад вищої освіти, у якій передбачається профільна спеціалізована освітня програма вищої або післядипломної освіти. Спеціальність (Speciality/Specialty/Detailed field) – деталізована предметна область освіти і науки, гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти, що об'єднує споріднені освітні програми, у яких передбачено спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників. Стандарт вищої освіти (Higher Education Standard)– сукупність вимог до змісту й результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів/закладів вищої освіти й наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення й оцінювання якості змісту і результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів/закладів вищої освіти (наукових установ). У Стандарті вищої освіти наведено такі вимоги до освітньої програми:	освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості); 2) системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти; 3) системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти. Спеціалізація (Specialisation) – частина предметної області спеціальності, яка може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм. Спеціальність (Speciality / Specialty / Detailed field) – деталізована предметна область освіти і науки, гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти частина предметної області галузі освіти і науки. Стандарт вищої освіти (Higher education standard) – сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми: 1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; 2) перелік компетентностей випускника; 3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; 4) форми атестації здобувачів вищої освіти; 5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості Студентоцентризований підхід (Student-centered approach/Learner- center edapproach) – підхід, у якому передбачено розроблення освітніх програм, зосереджених на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми.	відповідного ступеня вищої освіти за відповідною спеціальністю (для третього рівня вищої освіти – обсяг освітньої складової освітньо-наукової/освітньо-творчої програми); 2) мінімальний обсяг практичної підготовки для освітньо-професійних програм; 3) опис предметної області; 4) вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; 5) перелік обов’язкових компетентностей випускника; 6) форму (форми) атестації здобувачів вищої освіти; 7) додаткові вимоги та обмеження (за наявності) для міждисциплінарних освітніх програм; 8) вимоги законодавства та/або професійних стандартів, необхідні для здобуття відповідних професійних кваліфікацій (за наявності). Студентоцентризований підхід (Student-centered approach / Learnercentered approach) – передбачає розроблення освітніх програм, які зосереджуються на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів особи, яка навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми. Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти (Third (education and research/education and creation) cycle of higher education) – рівень вищої освіти, що

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
Уміння (Skills) – здатність застосовувати знання й уміння для виконання завдань і розв’язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) і практичні на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів. Фахові (предметно-специфічні) компетентності (Subject specific competences) – компетентності, які безпосередньо визначають специфіку (галузі знань/предметної області/спеціальності) освітньої програми та кваліфікацію випускника, забезпечують індивідуальність кожній освітній програмі. У Європейському просторі вищої освіти за проектом «Тюнінг» розробляються описи й переліки компетентностей, результатів навчання для галузей знань і спеціальностей. Якість вищої освіти (Quality in Higher Education) –	передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Уміння / навички (Skills) – здатність застосовувати знання та розуміння для виконання завдань і розв’язання задач і проблем. Уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію). Одна із категорій результатів навчання в дескрипторах рамок кваліфікацій. Фахові (спеціальні, предметно-специфічні) компетентності (Subject specific competences) – компетентності, актуальні для конкретної предметної області, які є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю на певному рівні Національної рамки кваліфікацій. Ці компетентності безпосередньо визначають специфіку (галузі знань / предметної області / спеціальності) освітньої програми та кваліфікації випускника. В Європейському просторі вищої освіти за проектом «Тюнінг» розробляються описи та переліки компетентностей, результатів навчання для галузей знань і спеціальностей. Якість вищої освіти (Higher education quality) –

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
рівень набутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти. Якість вищої освіти є ключовим поняттям Болонського процесу. З метою її забезпечення розроблено Рамку кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (2005 р.), Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (2005 р.), утворено Європейську асоціацію забезпечення якості вищої освіти (2004 р.) і Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти.	відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості. Якість вищої освіти є ключовим поняттям Болонського процесу. З метою її забезпечення розроблено Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти в ЄПВО, Рамку кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, утворено Європейську асоціацію забезпечення якості вищої освіти та Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти.
2 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОЇ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ, ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ) ПРОГРАМИ	
1-8 абзаци – без змін За кожною спеціальністю на основі відповідної освітньої програми розробляється навчальний план, у якому наводиться перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного й підсумкового контролю. 9 абзац – без змін	1-8 абзаци – без змін За кожною освітньою програмою розробляється навчальний план, у якому наводиться перелік та обсяг навчальних дисциплін (обов'язкових та вибіркових) у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного й підсумкового контролю, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його розподіл на аудиторний навчальний час і час, відведений на самостійну навчальну роботу. Також навчальний плані повинен містити відомості про: галузь знань, спеціальність і освітню програму, освітній або освітньо-науковий ступінь,

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
	кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу. 9 абзац – без змін
З ВИМОГИ ДО ПРОЕКТНОЇ ГРУПИ З РОЗРОБЛЕННЯ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ, ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ) ПРОГРАМ	З ВИМОГИ ДО РОБОЧОЇ (ПРОЕКТНОЇ) ГРУПИ З РОЗРОБЛЕННЯ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ, ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ) ПРОГРАМ
В Університеті створюються проектні групи, склад яких затверджується наказом ректора ХАІ на основі поданих службових записок від факультетів, керуючись такими рекомендаціями: Проектна група повинна складатися з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи, мають кваліфікацію відповідно до спеціальності й не входять (входили) до жодної проектної групи такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі (крім проектної групи з цієї ж спеціальності в цьому навчальному закладі). Гарант освітньої програми, призначений наказом керівника закладу вищої освіти, є відповідальним за реалізацію освітньої програми. За відсутності відповідного наказу гарантом освітньої програми вважається керівник відповідної проектної групи, призначений закладом вищої освіти відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 347). Гарант, повинен відповідати	В Університеті створюються робочі (проектні) групи, склад яких затверджується наказом ректора ХАІ на основі погоджених вченою радою факультету службових подань від завідувачів кафедр, керуючись такими вимогами: 1) Робоча (проектна) група – складається з педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які є відповідальними за започаткування освітньої діяльності за освітніми програми на певному рівні вищої освіти та відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним у Ліцензійних умовах. Робоча (проектна) група затверджується наказом ректора Університету. 2) Керівник робочої (проектної) групи – це науково-педагогічний або науковий працівник Університету, який несе відповідальність за її розробку та впровадження. Керівник робочої (проектної) групи забезпечує відповідність освітньої програми стандартам та вимогам й гарантує що освітня програма відповідає встановленим стандартам та забезпечує високу якість освіти. Зважаючи на наявність іноземних громадян та осіб без громадянства, один із членів робочої (проектної) групи

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
таким вимогам: мати науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше десяти років для освітньо-наукового ступеня доктора філософії і ступеня магістра та п'яти років для освітніх ступенів бакалавра й молодшого бакалавра. Гарант освітньої програми не може в поточному навчальному році бути одночасно гарантом іншої ОП. Залежно від рівня освіти до складу проектної групи спеціальності встановлюються додаткові вимоги: – для освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра має бути не менше трьох осіб, з яких хоча б одна особа має науковий ступінь та/або вчене звання; – для освітнього ступеня бакалавра має бути не менше трьох осіб, які мають науковий ступінь та/або вчене звання; – для освітнього ступеня магістра має бути не менше трьох осіб, які мають науковий ступінь вчене звання, з них один доктор наук і/або професор; – для освітньо-наукового ступеня доктора філософії має бути не менше трьох осіб, які мають науковий ступінь й вчене звання, з них не менше двох докторів наук і/або професорів. Зважаючи на наявність іноземних громадян та осіб без громадянства, один із членів проектної групи повинен володіти англійською мовою на рівні B2 за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти або мати кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), що стосуються використання	повинен володіти англійською мовою на рівні B2 за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти або мати кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), що стосуються використання англійської мови. Кандидатури керівника та членів робочої (проектної) групи певної освітньої програми відповідного рівня вищої освіти обговорюються на засіданні відповідної кафедри та ухвалюються протоколом засідання кафедри. Якщо за певною освітньою програмою відповідного рівня вищої освіти випусковою є не одна, а декілька кафедр, то кандидатури керівника та членів робочої (проектної) групи обговорюються на спільному засіданні кафедр, ухвалюються протоколом спільного засідання кафедр. До складу робочої (проектної) групи можуть бути залучені здобувачі старших курсів, роботодавці та особи інших груп стейкхолдерів. Будь які зміни до складу робочої (проектної) групи у разі її незадовільної роботи, змінах у кадровому складі, тощо, здійснюються на підставі службових подань завідувачів відповідних випускових кафедр декану факультету та затверджуються наказом Університету.

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
англійської мови (уведення в дію заплановано на 1 січня 2020 р.). Вимоги до керівника проектної групи щодо наявності в нього не менше однієї статті в періодичному виданні, яке включено до однієї з наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, уводяться в дію через три роки після набрання чинності Ліцензійних умов, тобто з 23.05.2021 р.	
4 ПОРЯДОК ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ, ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ) ПРОГРАМ	
4.1 Пропозиції щодо запровадження нової освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми в ХАІ та складу проектної групи з її розроблення подаються випусковими кафедрами до вченої ради факультету.	4.1 Пропозиції щодо запровадження нової освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми в Університеті та складу робочої (проектної) групи з її розроблення подаються випусковими кафедрами до вченої ради факультету.
4.2 За рішенням вченої ради факультету формується службове подання на ім'я ректора ХАІ про склад проектної групи з розроблення освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми.	4.2 За рішенням вченої ради факультету формується службове подання на ім'я ректора Університету про склад робочої (проектної) групи з розроблення освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми.
4.3 На основі службових подань від факультетів формується наказ ректора ХАІ про затвердження складів проектних груп і запровадження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм у ХАІ.	4.3 На основі службових подань від факультетів формується наказ ректора Університету про затвердження складів робочих (проектних) груп і запровадження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм у ХАІ.
4.4 Проектна група розробляє зміст освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми з усім	4.4 Робоча (проектна) група розробляє профіль освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової)

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
комплексом складових, визначених у Положенні.	програми з усім комплексом складових, який повинен позиціонувати освітню програму серед інших, відповідно до тематики наукових досліджень, чим полегшити її розуміння всіма основними зацікавленими особами/стейкхолдерами: здобувачами, роботодавцями, дослідниками, викладачами, тощо. Визначає предметну область, до якої належить певна освітня програма, її освітній рівень і специфічні особливості, які відрізняють її від інших подібних програм, проводять первинне оцінювання шляхом рецензування стейкхолдерами. Обсяг профілю освітньої програми має становити дві-три аркуші.
4.5 Розроблений текст освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми розглядається на вченій раді факультету, яка передусім рекомендує розглянути зміст програми на засіданні галузевих НМК Університету.	4.5 Розроблений профіль освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми розглядається на вченій раді факультету. За рекомендацією вченої ради факультету, на основі профіля освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми, робоча (проектна) група розробляє опис освітньої програми який містить інформацію про: назву освітньої програми; рівень вищої освіти; галузь знань (галузі знань, за потреби – для міждисциплінарних освітніх програм); спеціальність (спеціальності – для міждисциплінарних освітніх програм); спеціалізацію або предметну спеціальність (за наявності); опис предметної області; цілі освітньої програми; тип освітньої програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча); тип диплома (спільний (подвійний) диплом) (за наявності); найменування партнера за узгодженою

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
	спільною освітньою програмою (за наявності); мову (мови) викладання; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми; форми здобуття освіти за цією освітньою програмою та розрахункові строки виконання освітньої програми за кожною з них; вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою (відповідно до стандартів вищої освіти); компетентності та програмні результати навчання, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньою програмою освітньої або освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій); форму (форми) атестації здобувачів вищої освіти; перелік обов'язкових освітніх компонентів, їх логічну послідовність; можливості працевлаштування за здобутою освітою; процедури присвоєння професійних кваліфікацій (у разі їх присвоєння).
4.6 Для розгляду й узгодження змісту освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми на засіданні НМК, факультет подає текст програми до навчально-методичного відділу й відділу ліцензування та акредитації.	4.6 Факультет одночасно подає профіль та опис освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми до групи навчально-методичного забезпечення, групи ліцензування та акредитації відділу якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення й галузевої НМК Університету для подальшого розгляду та узгодження.
4.7 Електронний варіант освітньої програми розміщується на сайті (web-порталі) Університету для громадського обговорення.	4.7 Електронний варіант освітньої програми розміщується на сайті (web-порталі) Університету для громадського обговорення за місяць до розгляду цієї освітньої програми на вченій раді Університету.
4.8 Після розгляду й затвердження змісту	4.8 Після розгляду й затвердження профілю та опису

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми на засіданні НМК, голова готує службове подання на ім'я голови вченої ради Університету про внесення питання щодо розгляду програми на засіданні вченої ради Університету.	освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми на засіданні галузевої НМК, голова готує службове подання на ім'я голови вченої ради Університету про внесення питання щодо розгляду програми на засіданні вченої ради Університету.
4.9 Рішення вченої ради про затвердження освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми є підставою для розроблення й затвердження навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за цією програмою.	Без змін
	4.10 При розгляді та затвердженні освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми на вченій раді Університету, з робочої (проектної) групи, обирається гарант освітньої програми та формується група забезпечення освітньої програми про що видається відповідний наказ ректора Університету. За відсутності наказу гарантом освітньої програми вважається керівник відповідної робочої (проектної) групи, призначений закладом вищої освіти.
	4.11 Гарант освітньої програми – це науково-педагогічний або науковий працівник Університету, який здійснює академічне управління освітньою програмою, відповідає за її якість, організацію, координацію діяльності щодо реалізації, моніторингу та перегляду освітньої програми, а також за забезпечення контролю якості підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю в межах окремої освітньої програми. Одна особа може одночасно бути гарантом тільки однієї освітньої програми.

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
	Гарант, повинен відповідати Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 (зі змінами). Гарантом освітньої програми, як правило, призначається керівник робочої (проектної) групи.
	4.12 Група забезпечення освітньої програми – група науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, не менш як із трьох осіб, які мають освітню та/або професійну кваліфікацію, що відповідає освітній програмі, науковий ступінь та/або вчене звання, працюють у закладі освіти за основним місцем роботи.
5 ПОРЯДОК ОНОВЛЕННЯ Й МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ, ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ) ПРОГРАМ	
5.1 Перегляд освітніх програм здійснюється один раз на 5 років. Однак, з метою вдосконалення або модернізації проектна група може вносити необхідні зміни або доповнення протягом цього терміну.	5.1 Перегляд освітніх програм здійснюється у формах оновлення або модернізації не рідше ніж один раз на 3 роки, але не пізніше ніж за один семестр до кінця терміну дії дійсної редакції. Однак, з метою вдосконалення або модернізації група забезпечення освітньої програми може вносити необхідні зміни або доповнення протягом цього терміну.
5.2 Оновлення освітньої програми Освітня програма може оновлюватися частково в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.	5.2 Оновлення освітньої програми Освітня програма може оновлюватися частково в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
Підставою для оновлення освітньої програми можуть бути: – ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та/або академічної ради ОП і/або викладачів програми; – результати оцінювання якості освітньої програми (такі результати може бути отримано під час самообстеження ОП, опитувань здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, адміністративних перевірок, внутрішнього й зовнішнього аудиту та інших процедур); – об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми. Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик тощо). Якщо зібрана інформація свідчить про розбіжність між передбаченим навантаженням і часом, якої фактично потребує більшість здобувачів вищої освіти для досягнення певних результатів навчання, необхідно переглянути навчальне навантаження, кредити, результати навчання або заходи й методи навчання й викладання. Це може також потребувати перепроєктування освітньої програми та її освітніх компонентів. Проект оновлення ОП подається на розгляд до тимчасової робочої групи в складі представників студентського самоврядування, галузевої НМК й від роботодавця.	Підставою для оновлення освітньої програми можуть бути: – ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та/або академічної ради ОП і/або викладачів програми; – результати оцінювання якості освітньої програми (такі результати може бути отримано під час самообстеження ОП, опитувань здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, адміністративних перевірок, внутрішнього й зовнішнього аудиту та інших процедур); – об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми. Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, матрицях, силабусах навчальних дисциплін, програмах практик тощо). Якщо зібрана інформація свідчить про розбіжність між передбаченим навантаженням і часом, якої фактично потребує більшість здобувачів вищої освіти для досягнення певних результатів навчання, необхідно переглянути навчальне навантаження, кредити, результати навчання або заходи й методи навчання й викладання. Це може також потребувати перепроєктування освітньої програми та її освітніх компонентів. Проект оновлення ОП узгоджується з представниками студентського самоврядування, роботодавцями та подається на розгляд до галузевої НМК.

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
Оновлення освітньої програми розглядається на засіданні гаузевої НМК університету й за умови прийняття позитивного рішення фіксується у відповідному протоколі. Модернізація освітньої програми має за мету більш значне змінення в її змісті й умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може стосуватися також мети (місії), програмних навчальних результатів ОП. Змінення виду освітньої програми також належить до модернізації. Особливим випадком модернізації ОП є включення до неї нових неформальних спеціалізацій.	Оновлення освітньої програми розглядається на засіданні гаузевої НМК університету й за умови прийняття позитивного рішення фіксується у відповідному протоколі.
5.3 Модернізація ОП може проводитися: – з ініціативи керівництва Університету/факультету в разі незадовільних висновків про її якість унаслідок самообстеження або аналізу динаміки набору здобувачів вищої освіти; – з ініціативи гаранта освітньої програми та/або вченої ради за відсутності набору вступників на навчання за освітньою програмою; – за наявності висновків про недостатньо високу якість ОП за результатами різних процедур оцінювання якості освітньої програми; – з ініціативи основних стейкхолдерів; – з ініціативи проектної групи з метою врахування змін, що відбулися в науковому професійному полі, у яких реалізується освітня програма, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці. Бажаним є залучення до модернізації освітніх програм представників ключових роботодавців, зовнішніх	5.3 Модернізація освітньої програми Модернізація освітньої програми має за мету більш значне змінення в її змісті й умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може стосуватися також мети (місії), програмних навчальних результатів ОП. Змінення виду освітньої програми також належить до модернізації. Особливим випадком модернізації ОП є включення до неї нових неформальних спеціалізацій. Модернізація освітньої програми може проводитися: – з ініціативи керівництва Університету/факультету в разі незадовільних висновків про її якість унаслідок самообстеження або аналізу динаміки набору здобувачів вищої освіти; – з ініціативи гаранта освітньої програми та/або вченої ради за відсутності набору вступників на навчання за освітньою програмою; – за наявності висновків про недостатньо високу

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
відносно цієї освітньої програми експертів (як з професійної спільноти Університету, так і незалежних). Модернізована освітня програма разом з обґрунтованими змінами має бути затвердженою в порядку, передбаченому в розділі 4 цього Положення.	якість ОП за результатами різних процедур оцінювання якості освітньої програми; – з ініціативи основних стейкхолдерів; – з ініціативи групи забезпечення освітньої програми з метою врахування змін, що відбулися в науковому професійному полі, у яких реалізується освітня програма, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці. Бажаним є залучення до модернізації освітніх програм представників ключових роботодавців, зовнішніх відносно цієї освітньої програми експертів (як з професійної спільноти Університету, так і незалежних). Модернізована освітня програма разом з обґрунтованими змінами має бути затвердженою в порядку, передбаченому в розділі 4 цього Положення.
6 ВИМОГИ ДО ЗАПОЧАТКУВАННЯ ТА АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ, ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ) ПРОГРАМ	
Освітня програма (ОП) започатковується в межах ліцензованої спеціальності. Ліцензований обсяг для нової освітньої програми виділяється завдяки вивільненню ліцензованих місць у межах певної спеціальності. Ліцензований обсяг за формами навчання затверджується рішенням вченої ради. Під час вступної кампанії розподіляти ліцензований обсяг заборонено. За виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста	Освітня програма започатковується в межах ліцензованої спеціальності. Ліцензований обсяг для нової освітньої програми виділяється завдяки вивільненню ліцензованих місць у межах певної спеціальності. Ліцензований обсяг за формами навчання затверджується рішенням вченої ради. Під час вступної кампанії розподіляти ліцензований обсяг заборонено. За виконання освітніх програм на певних рівнях вищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою відповідає група забезпечення освітньої програми у яку входять педагогічні, науково-педагогічні та наукові

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
відповідає група забезпечення спеціальності, група педагогічних, науково-педагогічних і/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які особисто беруть участь в освітньому процесі й відповідають кваліфікаційним вимогам. Кваліфікація відповідно до спеціальності – кваліфікація особи, підтверджена документом про освіту або науковий ступінь із відповідної спеціальності або науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як чотирима видами або результатами, переліченими в п. 30 Ліцензійних умов. Група забезпечення спеціальності в кожному підрозділі закладу освіти, де здійснюється підготовка за спеціальністю, повинна складатися з науково- педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи, мають кваліфікацію відповідно до спеціальності й не входять (входили) до жодної групи забезпечення такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі. При цьому склад групи забезпечення має відповідати таким вимогам: – частка тих, хто має науковий ступінь і/або вчене звання, визначається для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність, і становить не менше 20 відсотків від загальної кількості членів групи забезпечення для рівня молодшого бакалавра (до 1 вересня 2019 р. з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію), 50 відсотків – для рівня бакалавра, 60	працівників, для яких Університет є основним місцем роботи, і які особисто беруть участь в освітньому процесі й відповідають кваліфікаційним вимогам. Освітня та/або професійна кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, підтверджується документом про вищу освіту, присудженим науковим ступенем (однакова за змістом спеціальність (предметна спеціальність, спеціалізація), наявності досвіду професійної діяльності (заняття) за відповідним фахом (спеціальністю, спеціалізацією) не менше п'яти років (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності), що найменше п'ятьма публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх п'яти років. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники, які забезпечують освітній процес повинні мати не менше чотирьох досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених у пункті 38 Ліцензійних умов. Група забезпечення освітнього процесу освітньої програми – науково-педагогічні (педагогічні) та/або наукові працівники, серед яких не менше 50 відсотків осіб повинні мати вчений ступінь та/або вчене звання й працювати за основним місцем роботи на відповідному рівні вищої освіти або за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання,

Інформація з діючого Положення	Запропоновані зміни
1	2
відсотків –для рівня магістра, доктора філософії; – частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук і/або вчене звання професора, визначається для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність, і становить не менше 10 відсотків від загальної кількості членів групи забезпечення для рівня бакалавра, 20 відсотків –для рівня магістра, 30 відсотків –для рівня доктора філософії. Кількість членів групи забезпечення є достатньою, якщо на одного її члена припадає не більше 30 здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів і форм навчання з відповідної спеціальності (для дистанційної форми навчання не більше 60 здобувачів).	на відповідному рівні вищої освіти. У складі групи забезпечення освітнього процесу освітньої програми має бути: для другого (магістерського) рівня вищої освіти не менше 10 відсотків осіб, які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора; для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти не менше двох докторів наук для здійснення керівництва науковою складовою кожної освітньо-наукової програми.
7. ОФОРМЛЕННЯ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ, ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ) ПРОГРАМ	
Без змін	
8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	
Без змін	